

A photograph of a woman with long blonde hair, smiling and looking towards the left. She is wearing a dark jacket. In the background, a small dog is visible in the rearview mirror of a car. The scene appears to be inside a car or a similar enclosed space.

Kelan tilannekatsaus – toimeentulotuen ajankohtaiset

Toimeentulotuen ja aikuissosiaalityön
kuntaverkosto

Marja-Leena Valkonen
1.2.2022

Uudistettu etuusohje 1.3.2022 alkaen

- Etuusohjeen rakenne on uusittu.
- Ei muutoksia sisältöön, tulkinnat pysyvät ennallaan.
- Tekstejä on selkeytetty ja täsmennetty, luettavuutta parannettu.
- Huomioitu laillisuusvalvojien ja tuomioistuinten päätökset.
- Tilanteet, joissa etuuskäsittelijä voi käyttää harkintaa on pyritty kirjoittamaan auki ja harkinnan tueksi on lisätty apukysymyksiä ja raamitusta.
- Päällekkäisyydet on poistettu.
- Uudistuksessa huomioitu käsittelijöiltä ja sidosryhmiltä saadut kehittämis ehdotukset.
- Julkaistaan myös kela.fi:ssä.

Etuusohjeen vanha rakenne

> Asiakkaan kokonaistilanne

Tavoite

> Etuuden osat

> Oikeus ja edellytykset

Suhde muihin etuuksiin

> Hakeminen

> Määräytymisperusteet

> Määrä

> Ratkaiseminen

> Maksaminen

> Tiedonanto- ja ilmoitusve ...

> Päätöksen oikaisu ja pois ...

> Takaisinperintä

> Tarkistaminen

> Muutoksenhaku

> Seuranta

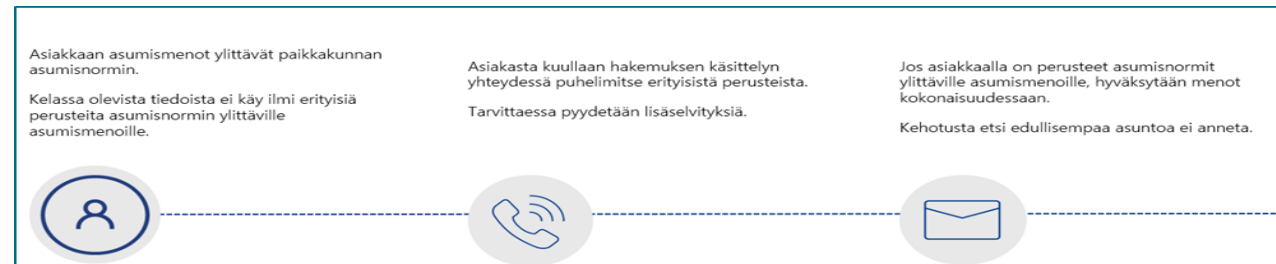
Etuusohjeen uusi rakenne

Sisällysluettelo

1	Perustoimeentulotuki
2	Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki
3	Tulojen huomioiminen (uusi otsikko).....
4	Varojen huomioiminen (uusi otsikko)
5	Muiden perusmenojen huomioiminen (uusi otsikko)
6	Eriytilanteet (uusi otsikko).....
7	Hakemuksen käsittely (uusi otsikko).....
8	Maksaminen.....
9	Moniammatillinen yhteistyö (uusi otsikko)
10	Kunnan kanssa tehtävä yhteistyö (uusi otsikko).....
11	Päätöksen tarkistaminen
12	Päätöksen korjaaminen
13	Takaisinperintä.....
14	Muutoksenhaku

Asumismenojen kohtuullistaminen - prosessimuutos

- Asumismenojen kohtuullistamisen ohjeistusta muutetaan tilanteisiin, joissa asumismenot ylittävät kohtuullisena pidetyn tason. Ennen kuin kehoitus edullisemman asunnon etsimiseen annetaan, **hakijaa kuullaan hänen tosiasiallisesta asumistilanteestaan.**
 - Käsittelyssä selvitetään ensin onko Kelassa tietoa, joka puoltaa asumismenojen huomioimista kokonaan.
 - Mikäli Kelassa olevista tiedoista ei käy ilmi erityisiä perusteita, selvitetään asiaa hakijalta ensisijaisesti puhelimitse ja käydään kohtuullistamiseen liittyviä asioita läpi.
 - Jos hakijan tilanteessa ei ilmene erityisiä perusteita, jotka puoltavat suuremman kustannustason mukaista asumista, annetaan hakijalle päätöksessä määräaika, jonka aikana hänen tulee etsiä edullisempaa asuntoa.
- Nykyisin asiakkaalle on annettu päätöksellä kehoitus etsiä edullisempaa asuntoa tai esittää erityisiä perusteita asumiskustannuksille. **Jatkossa ohjaus kohdistuu niihin asiakkaisiin, joiden tulisi etsiä edullisempaa asuntoa.**

Kahdensuuntainen tietojenvaihto kumppaneiden kanssa (Kelmun kaksisuuntaisuus)

- Pilotti käynnistyi Hämeenlinnan kaupungin kanssa 16.12.2021.
 - Asiakirjan lähetys kunnasta Kelaan.
- Helmikuussa 2022 Tampereen kaupunki liittyy mukaan pilottiin.

Kelmun (Kaski) kautta saapuvat asiakirjat pilotissa:

- Asumiseen liittyvä asiakirja
- Asuntotarjous
- Elatussopimus/tuomio

- Hakemus
- Hakemuksen liite

- Lasku
- Perukirja
- Selvitys sosiaalihuollosta
- Tiliote

- Tuloselvitys
- Todistus työsuhteesta
- Vuokrasopimus

Havaintoja pilotista

- Pilotti käynnissä 4 viikkoa
- Lähetyksiä tehty 46 kertaa
- Asiakirjoja lähetetty 60 kpl
 - 5 Asumiseen liittyvää asiakirjaa
 - 2 Hakemuksen liitettä
 - 1 Hakemus
 - 28 Laskua
 - 2 Selvitys sosiaalihuollosta
 - 22 Tiliotetta
- Tätä on odotettu, helppo käyttää, helpottaa työtä
- Arvosana ka 9,6

Kahdensuuntainen tietojenvaihto kumppaneiden kanssa (Kelman kaksisuuntaisuus)

- Perustoimeentulotuen hakemukset (asiakkaan pyynnöstä).
- Saateteksti/Lisätietoja, kunnan sosiaalityöntekijä voi lisätä saatetekstin lähettäessään asiakasta koskevan lausunnon tai selvityksen Kelaan (näkyvät asiakkaalle OmaKelassa asiakirjojen lisäksi).
- Tieto, jos vuokra on maksettava suoraan vuokranantajalle.
- Sosiaalityön selvitykset, asiakasta koskevat lausunnot ja selvitykset.
- **Pilotin jatko myöhemmin keväällä**
 - Tietopyynnöt esim. puoltaako sosiaalityöntekijä perusosan alentamista, suurempia asumiskustannuksia, tieto kiireellisestä toimeentulotuesta, tieto täydentävästä toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen verkkohakemuksen kehittäminen

- Verkkohakemusten kehittäminen on vuosien 2021-2022 tärkeimpiä kehityskohteita toimeentulotuessa.
 - Toimeentulotuen verkkohakemus käydään läpi ja uudistetaan kokonaisuudessaan.
 - Myöhemmin uudistetaan Muutosilmoitus sekä tehdään uusi hakemus vuokravakuuden hakemista varten.
 - Uudet toiminnallisuudet ja päivitetyt sivut otetaan käyttöön vaiheittain.
- Verkkohakemus uusitaan, koska vanha verkkohakemus ei palvele etuuskäsittelyä ja asiakasta riittävällä tavalla.
 - Toimeentulotuen ohjeistus on täsmentynyt vuodesta 2017, jolloin verkkohakemus otettiin käyttöön.
 - Verkkohakemukseen liittyen on saatu myös palautteita asiakkailta, yhteistyökumppaneilta sekä Kelan sisältä ratkaisu- ja palveluasiantuntijoilta.

Kehittämistyön tavoitteena on

tehdä hakemuksesta selkeämpi ja johdonmukaisempi asiakkaalle

saada enemmän tietoa hakemuksesta ratkaisutyön tueksi

vähentää lisäselvityspyyntöjä

Ohjemuutokset

- Jos henkilötodistus, oleskeluasiakirja tai matkustusasiakirja hankitaan ulkomailta tai sen hankkimiseksi on matkustettava ulkomaille, hankintaan liittyviä menoja ei huomioida perustoimeentulotuessa menona 1.1.2022 alkaen.
 - Menon katsotaan syntyvän ulkomailla tai sinne matkustamisesta.
- Opiskelijoiden poikkeavaa kesäajan ohjeistusta jatketaan myös kesällä 2022 koronaepidemian perusteella.
- Opiskelijalta selvitetään:
 - Opiskeleeko hän kesäaikana?
 - Onko hakenut kesätöitä?
- Opintolainan nostoa ei edellytetä opiskelijoilta, jotka eivät tosiasiallisesti opiskele kesäkuukausina.
- Jos opiskelija opiskelee kesäaikana, hänen ei edellytetä nostavan lukuvuoden aikana nostamatta jääneitä opintolainoja kesäajalla.

Sv- korvattavien taksimatkatietojen välittäminen

1.1.2022 alkaen

- Kela on ottanut käyttöön uuden teknisen käyttöyhteyden, jonka avulla taksivälityskeskus saa reaaliaikaiset tiedot asiakkaan sv-matkakatoista ja omavastuuosuuden perimisestä.
 - Toimeentulotuen maksusitoumuksia voidaan asiakkaan suostumuksella välittää käyttöyhteyden avulla.
- Asiakkaan tietoturva paranee, kun asiakkaan ei tarvitse esittää kuljettajalle toimeentulotuen maksusitoumusta.
- Kuljettaja saa ainoastaan tiedon perittääkö asiakkaalta omavastuu vai ei.
 - Omavastuu voidaan jättää perimättä eri syistä
 - Asiakkaan omavastuu on täynnä
 - Asiakkaalla on sähköinen TOTU-maksusitoumus
 - Lisäksi omavastuuosuus voidaan jättää perimättä silloin, kun kyseessä on jatkomatka- tai rintamaveteraanimatka